СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 52. Джерзи Ситі, Н. Дж., субота, 3 березня, 1934. VOL. XLII. No. 52. Jersey City, N. J., Saturday, March 3, 1934. THREE CENTS

ПРОЄКТ ЗАКОНА ПРОТИ КОМПАНІЙНИХ ЮНІЙ

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Вагнер вніс давно вже ним заповіджений проєкт закона, котрий створює постійну робітничу раду для розгляду робітничих спорів з підприємцями та забороняє творення компанійних юній.

Проєкт виникає з досвіду сенатора в краєвій робітничій раді.

ПРЕЗИДЕНТ ДОМАГАЄТЬСЯ ВІЛЬНОЇ РУКИ В МОНЕТАРНІЙ СПРАВІ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар скарбу Морґентав предложив монетарному комітетови палати послів думку президента Рузвелта про монетарну справу. Між іншим секретар сказав, що, на думку президента, конґрес повинен лишити президентови вільну руку в монетарній справі цілий рік, бо тепер кождого дня виринають ріжні питання, яких розвязка булаб утруднена, якби якась інша влада мала впливати на їх вирішення.

КОНҐРЕС ПРОТИ ПІДВИШКИ ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ.

ВАШИНҐТОН. — Палата послів відкинула проєкт закона про „видатки для незалежних урядів", яким сенат відкинув проєкт уряду про обмеження видатків на ветеранів та завів щедре винагородження для воєнних ветеранів.

НЕ ХОЧУТЬ УХВАЛИТИ ЗАКОНА ПРО ДІТОЧУ ПРАЦЮ.

ФРЕНКФОРТ (Кентокі). — Стейтова леґіслятура відмовилася голосувати над проєктом зміни американської конституції у цьому напрямку, щоби конґрес мав право видавати закони про вживання дітей до фабричної праці.

ЗМЕНШЕННЯ ПОВІТРОВОЇ ПОЧТИ.

НЮАРК (Н. Дж.). — Відколи армія перебрала на себе від приватних компаній вожения почти повітрям, число повітрових посилок значно зменшилося.

Коли давніше на тиждень такої почти в цьому порті було 19,000 фунтів, то тепер є всього 9,000.

Обниження пояснюють по части злою погодою: коли люди не сподіваються, що повітрова почта буде скорша, вони тої почти не вживають.

ВИБУХ СТРІЛЬНОГО ПОРОХУ НА БАРЖІ.

ІКІКЕ (Чіле, Південна Америка). — У цьому порті вибухла баржа, наладована 130 мішками стрільного пороху. Вибух розірвав баржу та кільканадцять рибацьких лодок, що знаходилися коло баржі. Коло 20 осіб були тяжко покалічені й поранені.

Причиною вибуху була, кажуть, папіроска, яку хтось неуважно кинув на баржі.

ЗА ЮНІЮ ВЧИТЕЛІВ.

КЛІВЛЕНД (Огайо). — На конвенції Краєвого Шкільного Товариства виступали багато бесідників з пропозиціями зорґанізувати юнію для вчителів. Тільки могуча робітнича юнія вчителів потрафить навчити край розуміти вчительські потреби.

СМЕРТЬ МАТЕРИ И З ДІТЕЙ У ПОЖЕЖІ.

БРУКЛИН. — Пожежа, що обняла 5-поверховий апартаментовий дім під ч. 169 Карол стріт, захопила на верхньому поверсі родину Галоців, зложену з матери й 4 дітей. Мати й її троє дітей, у віці від 1 до 13 літ, згинули в огні. Четверту дитину добуто крізь вікно ще живу, але сильно попечену.

Поліція каже, що дім був небезпечний під огневим оглядом. Вона робить слідство, щоби винайти, хто винуватий за те, що дому не засуджено як невідповідного до мешкання.

Мешкальний комішенер міста почав спеціяльну кампанію проти домів, незасмотрених у відповідні ратункові засоби на випадок пожежі.

ЗАКИДУЮТЬ СТОРОННИЧІСТЬ УРЯДОВОМУ БЮРУ.

НЮ ЙОРК. — Незалежні молочарі цеї околиці подали урядовому бюру молочної контролі заяву, що як це бюро не перестане попирати Ліґи Молочарів, то їм грозить фінансова руїна.

МАЙНЕРИ МЯГКОГО ВУГЛЯ ДОМАГАЮТЬСЯ ПІДВИШКИ.

ВАШИНҐТОН. — Майнерська юнія „Юнайтед Майн Воркерс оф Америка" почала тут переговори з представниками власників копалень мягкого вугля за новий контракт. Майнерська юнія добивається поважної підвишки заплати для майнерів.

Власники копалень противляться підвишці заплати та зменшенню числа годин праці, бо, мовляв, це післало би бизнес до їх конкурентів.

ПОЖЕЖА УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ.

МАЙНЕРСВИЛ (Па.). — Пожежа знищила тут цілком будинок української церкви св. Юрія на Фронт стріт. Шкода виносить 65,000 долярів. Причина пожежі невідома.

В СОПОТАХ ВИКРИЛИ КОМУНІСТИЧНУ ЦЕТРАЛЮ ПРОПАҐАНДИ.

На пресовій конференції віцепрезидент данціґського сенату, Ґрайзер, подав ближчі пояснення про викриту централю комуністичної пропаґанди в Сопотах, яка мала поширювати літературу на Польщу, Німеччину, Скандинавію, Францію, Італію і деякі інші краї. Начальниками тієї централі були Лейба Файґенбавм з Варшави і Яфія Лясков з Вільна, яких арештовано. Між сконфіскованими матеріялами були листи з 2,000 адресами кандидатів у Польщі та „підручник ботаніки", який фактично був комуністичною пропаґандою. Сен. Ґрайзер підкреслив, що сенат готовий у цьому випадку співпрацювати з Польщею для поборювання комунізму.

ПЕРЕВОРОТ У КИТАЙСЬКІМ ТУРКЕСТАНІ.

З Ташкенту наспіли до Москви вісти, що в китайськім Туркестані відбувся переворот: китайську владу прогнано. Новий уряд під проводом Саді Мули видав відозву, в якій взиває всіх Китайців, щоби покинули край. Кажуть, що велику ролю грають тепер у китайському Туркестані турецькі еміґранти, які після приходу Кемаля-Паші до влади мусіли покинути Туреччину.

СМЕРТНИЙ ПРИСУД ВІЙСЬКОВОГО НАГЛОГО СУДУ.

Військовий наглий суд у Вильні присудив за злочин убивства підстаршину куріня прикордонної сторожі, Стефана Кулька, на смерть через розстріляння, видалення з війська і втрату горожанських прав. Президент у дорозі ласки замінив йому кару смерти на досмертну тюрму.

ДИВНІ ЗАКОНИ.

В Англії трапився недавно цікавий випадок. Один з прохожих на вулиці завважив, як якийсь чоловік немилосердно різав гумові колеса авта, що стояло на вулиці. Цей прохожий затримав збиточника, доки не прийшов поліцай. Виновного суд засудив на кару. Але засуджений не заспокоївся і в свою чергу подав скаргу на того, що його затримав. Судя засудив і цього, бо, згідно з законом, ніхто не може нікого затримати, крім поліцая.

ПТАХІВНИЦТВО НА ПРЕРІЯХ.

На те, що на преріях Західної Канади птахівництво набирає все більшого признання як поплатна галузь хліборобства, вказує зріст скількости птахів на чотири мільони протягом останніх трох років. У 1931 р. майже половина всіх птахів, що Канада мала, знаходилася на преріях. В цілій Канаді є лиш одна провінція, що має більшу скількість птахів ніж Саскачеван та Алберта, а це Онтеріо. Мільони бушлів збіжа, які кожного року потрібні на корм птахам, майже на пятьдесять відсотків згодовуються таки в західній Канаді. Сам тільки Саскачеван має майже стільки домашніх птахів як Принс Едвард Айленд, Британійська Колюмбія та Квібек разом.

NRA
MEMBER
U.S.
WE DO OUR PART

ОПУБЛІКОВУЮТЬ ВОЄННІ ФОТОГРАФІЇ.

Вінніпеґський часопис „Фрі Прес" зачав опубліковувати фотографії з часів великої війни, які до цього часу переховувалися в державних архівах і були недоступними для ширшого загалу. Багато з них не мають підписів і ніхто не знає, де й коли сталася та подія, яку вони представляють; всеж це не зменшує їх вартости. Робиться це з метою, щоби показати людям, який то жах є війна, хоч мейор міста Вінніпеґу, Веб, говорить що, на його думку, ліпше їх булоб не показувати людям.

ВОВКИ РОЗДЕРЛИ ДВОХ СЕЛЯН І ДВА ВОЛИ.

В лісах недалеко Семигороду знайшли люди у гущавині два людські кістяки, а поруч них порозтягані кости з двох волів. У слідстві виявилося, що є це кістяки двох селян, які перед двома тижнями поїхали волами до ліса по дрова і на них напали виголоджені вовки.

ПРОДУКЦІЯ БАРАБОЛЬ У КАНАДІ.

Відповідно до статистичних обчислень продукція бараболь у Канаді виносила у минулім році 40,260,000 сотнарів, які зібрано зі 520,800 акрів. Ця скількість бараболяного збору є на 800,000 сотнарів більша від збору у 1932 р. Продукція бараболь в Алберті виносила у 1933 році 1,856,000 сотнарів, себто значно менше ніж у 1932 році, коли то збір бараболь в Алберті виносив 2,102,000 сотнарів.

ДБАЮТЬ ЗА ДІТИ.

Місто Салфорд в Англії має сорок вісім вулиць, цілковито заборонених для вжитку автомобілістів, щоб дати можливість дітям бавитись.

ВОСКРЕСЛА НА СВОЇМ ПОХОРОНІ.

Незвичайний випадок стався в одному селі на Рівенщині. 24-літня Александра Пуміцова тяжко захворіла і врешті-решт упала в непритомність, а прикликаний фершал ствердив її смерть. Відбувся похорон, у якім взяло участь майже все населення села. Та коли похоронний обряд доходив до кінця, учасники побачили, що віко труни підіймається і померша нагло встала. Повстало страшне замішання: жінки почали млїти, чоловіки втікати. Справа скоро виявнилася: жінка попала в летарґічний сон і спала 3 доби, а фершал признав її смерть. Тепер жінка, що „воскресла" здорова, як мур. Що з нею ділося, не памятає.

СЕНЗАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС ПРОТИ КОМУНІСТІВ У ВАРНІ.

У болгарському портовому місті Варні почався сензаційний процес проти комуністів. На лаві обвинувачених засіли один корабельний старшина, тридцять пять підстаршин і двадцять моряків болгарської воєнної фльоти та дванадцять цивільних людей. Вони обвинувачені за те, що старалися створити у відділі фльоти у Варні комуністичні гнізда та що робили змови проти державного порядку. Головні обвинувачені вдержували постійні звязки з СРСР при помочі радіостації одного болгарського корабля. На основі закона про охорону держави, державний заступник домагається кари смерти для двадцятьох обвинувачених.

ЖАНДАРМИ ВБИЛИ УКРАЇНЦЯ.

На Різдвяні Свята сталося в Бобівцях (Буковина) страшне вбивство. Підчас коляди стрінули жандарми на дорозі ввечір парубка Григорія Іфтімійчука й насильно почали коло нього обшуки. Коли цей заявив, що вони поповняють безправство, то один із жандармів звалив його до землі, а другий, знявши з плечей набитий кріс, вистрілив у голову безборонного Іфтімійчука і вбив його на місці. По цім звірськім учинку жандарми відійшли, лишаючи невинну жертву на дорозі.

Це вбивство викликало глибоке й потрясаюче враження серед місцевих громадян, тимбільше, що бл. п. Іфтімійчук був один з найбільш улюблених громадян Бобівців.

Похорон невинної жертви відбувся при великім здвизі місцевих та позамісцевих громадян, котрі при прощальній промові, яку виголосив парох о. Калинчук, від найменшого до найбільшого заллялися слізми.

ВБИВНИК ІЗ СВЯТОХРЕСНОЇ ВУЛИЦІ.

Цілий Львів зжахнувся вісткою про вбиття бувшої вчительки Маньковської при вул. Святохресній. Поліція викрила вбивника, яким є пасинок Маньковської, 22-літній Вацлав, слуга в VI. самоходовім дивізіоні у Львові. Пасинок кольбою до лютування вбив мачуху зі злости за те, що вона не хотіла дати йому грошей на гулянки. З черги сокирою добив зімлілу матір. По довгих розшуках знайшов 160 зл. в готівці й книжечку ощадности на 1,000 зл. По вбивстві Маньковський пішов у товаристві механічного помічника Гринка, котрий нічого про вбивство не знав, до каси ощадности й виняв 600 зл. За ці гроші купив плащ і одяг. Решту грошей пропив. Чергового дня вибрав 400 зл. і пропив їх у своєї любки Кілярської, де його арештували. Маньковський стане перед наглим судом чергового тижня.

ЗГИНУЛИ 600 ФАРМЕРСЬКИХ КОНЕЙ.

У пятьох дистриктах полудневого Саскачевану згинули від першого жовтня по кінець грудня минулого року 600 коней. Побоюються, що коли не прийде скора поміч у доставі паші для коней, то це згине далеко більше їх число.

НІМЕЧЧИНА ДАЛІ НАЙБІЛЬШОЮ ЗАГАДКОЮ ЕВРОПИ

БЕРЛІН. — Сер Філіп Ґібс, перебуваючи в Німеччині й приглядаючись тамошнім відносинам, подає, що сьогоднішня Німеччина є найбільшою загадкою не тільки для Англії й Франції й інших держав, але й для самих Німців. Самі провідники наців знають тільки те, що вони щойно на початку великого експерименту, який треба назвати великою соціяльною революцією.

Одно треба признати вже тепер Ґітлерови: що він обєднав Німеччину та поконав німецький нарід в інтересі німецької держави. Тепер ціла Німеччина є під одним прапором і одним лідером. Знесено теж клясові ріжниці.

Ґібс подає далі, що він ніде не чув у Німеччині злого слова про Ґітлера. Всі є переконані, що він є чесною, порядною і патріотичною людиною та щиро бажає добра робучому народови. Все те, що пишеться за границею про „расизм" і „поганство", є перебурщене. Про те вже навіть Німці не хочуть слухати. А церкви, як католицькі так і протестанські, тепер повні вірних, чого досі ніколи не було.

Оті всі відомости тільки комплікують відгадку німецької загадки.

НЕ ПЕРЕСКОЧИТЬ ЧЕРЕЗ ПЛІТ ЯК ЗЛОДІЙ.

ВІДЕНЬ. — Представник Габсбурґів, що проживає у Відні, передав американському кореспондентови, що коли Габсбурґи вернуться на австрійський престол, то це станеться в порядку. Отто, себто майбутній цісар, не перескочить через пліт як злодій, щоб дістатися до Австрії, а повернеться як законний цісар.

Кореспондент хотів довідатися як Отто відноситься до фашизму. На це йому відповіджено, що Отто ще молодий і вчиться у школі, то й не може мати виробленого в тій справі остаточного погляду.

ВИБУХ ҐРАНАТИ КАТАСТРОФОЮ.

ВАРШАВА. — (Польща). — Залізничий урядовець знайшов в ставі тяжку ґранату, яку хотів витягнути. Діти приглядалися цьому. Нараз ґраната вибухла і вбила урядовця та пятеро дітей, а 9 ранила.

СЛІДАМИ ПЕТРА ПЕРШОГО.

ЛЕНІНҐРАД (СССР). — Европеїзація Совітів поступає. Вже влада приказує голити бороди, як колись за царя Петра Першого, що теж намагався силою зблизити Росію до Европи.

Санітарний інспектор, товариш Іван Воско, намагався піти слідом Петра І. і змусити пролетарів голити бороди. Заганяв він багатьох силою до голярень і сам пильнував, щоб його приказ був виконаний. Та це зарядження стрінулося з великим негодуванням і протестом.

ЗАПОВІДАЄ КОНСТРУКТИВНУ ЕРУ.

ҐСІІНҐКІНҐ (Манчуко). — Коронація Канґ Теґа відбулася в дні, коли сонце ясно світило й була тепла погода. Новий імператор толкує собі це тим, що небо прихильне тим, які є чеснотливі. Заразом заповідає, що отсе зачався перший рік панування Канґ Теґа, себто зачалась ера конструктивної праці.

ЗДИВУВАЛА ЦІЛИЙ СХІД.

ҐСІНКІНҐ (Манчуко). — Коронація Канґ Теґа станула при цивільних коронаційних церемоніях біля свого чоловіка. Також зарядила своє власне спеціяльне приняття, на якім приймала дочок і жінок ріжних достойників.

Кажуть, що про цей крок цісаревої тепер більше говорять, ніж про нового цісаря і цілу коронацію.

КИТАЙЦІ НЕ ВИЗНАЮТЬ НОВОГО ІМПЕРАТОРА.

ШАНҐГАЙ (Китай).—Китайські часописи збувають цілу коронацію Канґ Теґа мовчанкою, або насмішками. Впливовіші органи заявляють, що 400,000,000 Китайців не признають ніколи королем особи, яка є наставлена Японією, є звичайною іграшкою в руках Японців, малпою, яка виправляє ріжні штуки. Цілий уряд Манчука вважають тільки „театральною трупою", якою керують японські „театральні директори".

КАНТОН. — Тисячі задемонстрували походом проти інтронізації Канґ Теґа на цісаря Манчука, який то край уважають тут частиною китайської републики.

АРИСТОКРАТИ ШПІОНАМИ.

БУДАПЕШТ (Угорщина). — Ходять слухи, що арештовано яких 2,900 осіб з високих аристократичних родів під замітом шпіонажі. Кажуть, що в Кекеч, де зіздяться мадярські аристократи в зимі на розривку, вони продали Чехословаччині ріжні секретні документи.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Friday's issue (with Ukrainian Weekly):		Число з пятниці (з англійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$2.00
Six months	$1.25	На пів року	$1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯК РЕАГУВАТИ?

Українсько-жидівське питання набрало знову гостроти. І то як серед Українців в Америці так і на Західній Україні, бо про відносини на радянській Україні годі сказати щонебудь певного. До нашої редакції надходять в останніх часах ріжні запити і заклики, в яких висказується домагання якнайгострішого протиділання протиукраїнській акції, веденій з жидівського боку. На те домагання складається в першу чергу те, що Шварцбарт, убивник головного отамана Петлюри, їздить тепер по Америці й дає відчити та ґазетні інтеврю, в яких подає наскрізь неправдиві інформації про погроми на Україні та особу покійного Петлюри. Інформації ті є в очах Українців нічим іншим, як провокацією. З другого боку, на українських землях під Польщею Українці обурені тим, що жидівські кореспонденти пускають у світ фальшиві відомости про українсько-жидівські відносини в Галичині під Польщею, та що жидівський посол Розмарін вніс до польського міністерства внутрішніх справ меморіял, у якім денунціює ввесь український національний рух як погромницько-антисемітський.

І нас, Українців в Америці, та справа теж обурює до живого. Бож тут живуть іще між нами ті, котрі колись голосували на сіоністичних послів, Малера й Ґабля, які ввійшли були до австрійського парляменту при помочі українських голосів. Крім того всі ми знаємо, що в Галичині не було ніколи ніякого погромницького руху, та що ні один Жид не погиб там з тої причини.

Якже нам тепер реаґувати на те все? Відповідаємо: з розвагою, підходячи до справи холодно й справедливо. Коли мова про Шварцбарта і його наклепи, то найкраще спростовувати їх так, як це зробив д-р Скеґар у Шікаґо. Ті матеріяли були вже в нас у „Свободі" друковані. Їх тепер передруковано в тій формі, як їх видрукували шікаґовські американські часописи. Тому, де тільки виступає Шварцбарт, там треба вислати до місцевих американських ґазет такісамі інформації, щоби вони їх передрукували, бо навіть багато американських Жидів не знають дійсної правди. Крім того треба підкреслити, що багато жидівських організацій і жидівських визначних діячів в Америці виразно поставилися неґативно до пропаганди Шварцбарта й проти неї запротестували. Оттаким поступованням з нашого боку ми навіть скріпимо опозицію самих Жидів проти виступів усяких Шварцбартів. А це дуже важне.

ІСПИТ БРАТЕРСТВА

(Українсько-литовська співпраця в Празі).

Хто вільно жиє в добробуті, не мусить пошукувати собі ні прихильників, ні приятелів. Багатому — навіть „чорт колише колиску", а хто може щось роздавати — матиме завше навколо себе тих, що хотіли би дещо придбати. Є так звичайно з окремою людиною, з громадським гуртом, ба — і з цілим народом. Хто має приятеля в добрій для себе добі, — не може завше надіятися, що матиме цього приятеля на випадок лихої доби. І, як вчить стара правда — щойно в дійсній біді пізнаються віддані друзі-приятелі. Коли комусь добре поводиться, — вияви приязни з боку інших людей його потішають. Але найбільше зворушення викликає та щира приязнь, що виявляється супроти тих, які перебувають у скруті, або в інших лихих обставинах.

Життя українського народу в сучасній добі не тільки тяжке, але й трагічне. Знесилена й пограбована Україна лежить непритомна і не має ще сили встати. Коли український нарід був паном своїх просторів і нетрів, — голосились до нього щирі й нещирі приятелі з усіх боків. Запевнення про братерські почування чули тоді Українці навіть від тих, що сьогодні часом зневажливо нехтують навіть нашим національним імям як Українців.

Життєздатна нація памятає, що зазнає: і добре й зле. Особливож памятає все добре, яким виявляють свої братерські почування в тяжких боях її справжні приятелі.

Український нарід має сьогодні серед інших приятелів також триміліоновий литовський нарід на свому боці. Два народи звязані спільними подіями в минувшині, спільними завданнями в багатьох напрямках — у сучасности та, що найважніще, — спільними потребами супроти будуччини. Литовців і Українців наближає до себе взаємно чимало пунктів для обидвох цих народів своєрідностей історичних, культурних, соціяльно-побутових, господарських і політичних. І слід нам радіти, коли українсько-литовські взаємини з кожним роком міцніють.

Започаткована переважно студентською молоддю з обох боків, українсько-литовська співпраця в повоєнній добі розростається скрізь на чужині, де молодь обох народів приходить взаємно до стиків. Сьогодні українсько-литовські товариства існують в багатьох європейських країнах і поза океаном.

В чеській Празі таку співпрацю успішно здійснює від років „Українсько-Литовське студентське товариство". Свою жваву діяльність завдячує це товариство передусім: з українського боку — д-рові Дм. Равичові, що є головою товариства, і з литовського боку — декільком литовським студентам, що за короткий час навчилися гарно української мови і значну частину вільного від студій часу проводять серед Українців. Особливими симпатіями поміж Українцями тішиться канд. інж. Войтковічус.

Згадане товариство мало вже за останні два роки чимало громадських сходин. Про сходини й реферати цього товариства згадувала свого часу краєва наша преса. Особливу увагу звертає товариство на взаємне пізнання Литовців і Українців.

В січні ц. р., напр., відбувся на сходинах товариства цікавий виклад проф. В. Щербаківського про передісторичні часи на українських землях.

Манїфестацією щирого братерства молоді обох народів став „Українсько-Литовський Вечір", дня 11. лютого в Празі. Підчас концертової частини співали: український хор під батутою пані доц. Щуровської-Россиневич і талановита співачка пані Іванна Синенька - Іваницька. Перед концертом Литовець п. Войтковічус виголосив гарною українською мовою промову, з якою слід познакомити наше громадянство.

Промовець насамперед пригадав слова відомого будителя литовського народу, Майроніса:

— Якщо колись, після багатьох років, упадуть гіркі ланцюги — і нашим дітям усміхнеться ясною зіркою світанок, — чи будуть тоді для них зрозумілими наша боротьба, наші муки і ця ніч без світанку?

І далі продовжував: — Перед сорока роками огортала ще ніч без світанку нашу батьківщину — маленьку Литву. Нашим дідам і батькам припадало на долю оцнє тяжке і, здавалося, безоглядне страждання. Але й в стражданнях не припинили вони боротьбу. Не шукали вони добробуту для себе самих і не сподівались самі дочекатись свободи. Хай тільки... тільки дітям, нащадкам — буде ясніше й вільніше! Вони вірили, що їх боротьба не піде на марно та сподівалися, що їх нащадки не будуть вже мліти в кайданах або мучитися на вигнанні.

Минули роки. Кайдани впали. Безхмарно світить блакитне небо над нашими литовськими селами. І тільки зникаючи в далечині минувшини настирливий запит доходить від нашого Шевченка-Майроніса: „Діти! чи не забули ви про ніч без світанку ваших батьків, про їх безупинну боротьбу? Чи зрозуміле це вам?"

„Ніч без світанку огортає тепер обездолену Україну, а заграва ще не забарвлює ваших рік. Навіть тут на чужині відчуваємо, ми, Литовці — яке море страждань підносить ті хвилі, що на них колись швидко — і з дзвінкими піснями — неслись у далечінь вільні чайки дітей Запоріжа.

А тепер там лиш муки та злидні. Чи потрібно пригадувати? Чи потрібно повторювати, що панує там скрізь лютий голод, який доверший усі культурні, політичні, соціяльні та господарські злидні тієї країни, що називання її „Радянською Україною" викликає у вас біль?

Ви ратуєте голодуючих тим, що засновуєте Український Червоний Хрест. Ця акція Червоного Хреста стає акцією українського серця.

Ми, Литовці — члени Українсько-Литовського товариства в Празі — приходимо до вас з щирим серцем, але з порожніми нераз руками. Наша допомога обмежена, але приносимо вам братерські почування: те, що маємо найцінніщого. Ми просимо вас передати від литовської молоді всім тим Українцям, що терпють у муках, — що вони не самітні, що в маленькій Литві ваші литовські побратими чуло прислуховуються до всіх подій в Україні. Кождий біль, що стискає серця українські, стискає також і литовські серця.

Розповіджте своїм землякам про ту жахливу довгу ніч, яку маленька Литва пережила. Хай вони твердо вірять, що після ночі приходить світанок! Без світанку нема ночі і ранок ось-ось надійде. Чиж не кажуть вам і нам усі ті, що вже відійшли до безконечности, — що недаремно козак про славу і волю співає: скоро, скоро вже й на Україні золота усміхнеться доля!...

Зі зворушенням виголошена промова зробила на присутних велике враження. Хор відспівав потім гимни: чеський, словацький, литовський і український. Добре складена концертова програма та мистецьки у спішні співи хору привабливі співачки нагороджувала публика рясними оплесками. З ріжноманітної програми слід зазначити: українські пісні: „Айстри" (Лисенка), „Засумуй трембіто" і „Діброво, зелена" (Нижанківського) та литовські (Шімкуса) пісню — „Ой-горе, горе" („Вай варге, варге") — відспівані панею І. Синенькою-Іваницькою. Найбільший успіх здобула собі співачка арією з опери (італійською мовою) „Мефістофель". Український хор відспівав між іншими популярну на Литві пісню (Саснавскаса, слова Майроніса) „Земля заснула" („Уэмміго жеме"), героїчну пісню молодости (Бертуліса) — „Гимн життя" („Гимнас гивенімуі"), особливо музичну пісоньку (Ґродіса) — „Болить, болить" („Скавда, скавда") і заслужено бурхливі оплески добув собі відспіванням вітомої (Кошиця) пісні „Ой піду по коліна в лободу", яку мусів повторювати. Не вважаючи на певні труднощі щодо литовської вимови, український хор вивязався зі свого завдання блискучо. Численно заступлені на концерті представники литовської кольонії в Празі дуже раділи, що Українці співаки і співачки так добре відчули духа пісень. Слід згадати, що серед присутніх було чимало членів литовського посольства в ЧСР, зокрема уповноважений міністер (для ЧСР, Австрії, Мадярщини і Швайцарії) п. Авкштоліс з дружиною, консуль п. Сідзікавскас, майор Шімкос з дружиною та інші визначні особи. З українського боку було чимало визначних наших емігрантів. Салі „Дому чехословацьких інжинірів" у Празі, в яких відбувався українсько-литовський вечір, були по береги виповнені публикою, серед якої не бракувало ні Чехів, ні Білорусинів, ані Литовців.

Після концерту були до пізної ночі танці. В житті української кольонії в Празі „Українсько-литовський вечір" був визначною громадською подією.

Д-р М. М.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

НАРОДНІЙ СТРІЙ.

Німецький уряд видав у Гесі, з нагоди карнавалу остої гої забави, щоби вони не перебиралися за селян, бо це викликує погоду до „почесного строю селянина".

Доно. чи про це, англійські газети доказують, що коли тільки хтось убирається в стрій не своєї кляси, а його носити не вміє, то це викликує сміх. Відноситься це не тільки до селян, але й до священиків, поліцаїв, моряків, тощо. Чомуж тоді відокремлюти селян?

Хіба що селянин більше чутливий на насмішку, як інші кляси.

КРАЙНОСТИ СХОДЯТЬСЯ.

Американці, що мали нагоду читати книжку німецького публіциста Освальда Шпенглера, дали вислів своїм враженням у трохи нездержаних словах.

Один писав: „Книжка смішна до розпуку... глупа... мішанина шовінізму, жорстокости, неповязаности, расового містицизму й солодощі".

Інший писав: „Книжка має признаки повного умового розкладу... жовта журналістика найнижчого сорта".

Інший критик пише про автора: „Вчений неук".

Ще інший: „Книжка це напасть... стоїть на рівні навчань Ку-Клакс-Клена!"

Накладець зібрав ці відгуки докупи та оголошує книжку в ґазеті під тими висказами критики, додаючи до цього: „Що то за книжка, що всіх, лібералів і радикалів, провокує на таку гістерію обурення?"

Видно, що й у крайній напасті є основи до розголосу.

АГА ПРОПАҐАНДИ.

Яка є важна пропаґанда, видно найкраще з „пропаґандного союза", котрий заключили з собою Німеччина й Польща.

З вістки показується, що при польськім міністерстві заграничних справ існує спеціяльне бюро пропаґанди, яке має на цілі „формувати публичну опінію", очевидно прихильно до польських інтересів. Подібне бюро існує в Німеччині. Отже держава вживає всеї своєї сили на те, щоби провадити пропаґанду в свою користь.

Це все давно вже горобці на даху цвіріль́кають, та проте є багато людей, котрі ще й досі дивуються, поцо, примиром, Українцям вести пропаґанду. Тому добре сталося, що з Берліна приходить вістка, яка драматично звертає увагу на цей факт людям, котрі не хочуть знати навіть того, про що горобці на даху цвірінькають.

ЦІЛЬ ЗЛУКИ.

До цього часу польська й німецька пропаґанда працювали часто проти себе. А що німецькі й польські інтереси були безкомпромісово собі противні, то польська й німецька пропаґада собі часто перечили. Були люди, які вірили Полякам, які говорили проти Німців, та Німцям, як говорили проти Поляків.

Як у цій анекдоті про сварливих сусідів: „Іване, ти нас розсуди: Петро каже, що мій тато злодій, а я кажу, що його тато злодій. Скажи самий, хто має правду".

„Де мені у вашу сварку мішатися!" — казав Іван. „Ви сусіди, то й мусите себе добре знати, коли про себе говорите".

Тепер замісць пропаґувати розбіжно, Поляки й Німці будуть брехати збіжно. Може їм хтось хоч тепер повірить.

В. Будзиновський.

НА ОКРАЇНАХ

(Історичне оповідання).

(8)

— Не перебивай! Як його поміч хочемо дістати не з обовязкової, а з щирої вдячности, то ми не повинні поводитися так, що його життя даровуємо йому тільки на те, щоби спасти наше. Про себе Олена з ним не буде балакати. Аж коли вона відійде, ми скажемо. Спитаємо, чи не схотів би за золото зробити нам ту прислугу. Зараз покажеться, чи дасть нам свою поміч. Як не схоче, то ми втратимо хіба те, що один Татарин спасе своє життя. Більшої шкоди не зробить нам тим, що від нас відійде до своїх. Жадної замкової тайни не виявить їм, бо він тут нічого не бачив.

Оба побалакали з Оленою і вона з Бірдою пішла до Аслана. Ліхтарню Бірда держав так, щоби світло падало на гарне лице Олени. Аслан витріщив на неї здивовані очі. Не годен був збагнути, чого до нього прийшла дівчина. Мабуть донька пана замку. В його голові майнула думка, що гарним личком дівчини хочуть спокусити його, щоби виявив якісь тайни орди.

— Хочуть, щоби я за обіцянку помилування зрадив мою братію, — погадав. — Я не з таких!

— Чи ти знав, що тебе жде, коли ти вирядявся підглядати замок? — спитала, пронизуючи його своїм бистрим, та лагідним поглядом.

— Я знаю воєнні права. Та не знаю, з якої причини ти граєшся мною, роблячи мені надію якогось ратунку. Бодай отсей твій товариш Бірда сказав мені, що сюди переніс мене на твій приказ, щоби посіпаки твого батька гадали, що я втік. На що така комедія?

— На що? Ти дуже цікавий. Як я цікава, то се не диво. Жінки всі цікаві. Цікавість казала мені спитати Бірду, чи ти маєш батьків... Чи то правда, що твоя мама, бідна вдова?

— Правда. Вона вдова, бідна, немічна.

— Чи вона знала, що ти ідеш на шпіонажу? Що ідеш твою голову пхати між вовчі зуби?

— Як би знала, була би заміщадо в світі не пустила мене.

— То чогож ти пішов, знаючи, що як тебе спіймають, то твоя немічна мама втратить свою одинку підпору?

— Ми дуже, дуже бідні. Я пішов, щоби для мами заробити щось більше як те, що до сеї пори мїг для неї заробити. Мені обіцяли пятикратну пайку з добичі і я злакомився.

— Ти добрий син. Та що нам з того, коли ти наш ворог...

— Або я просив помилування?

— Не будь такий гордий, бо не знаєш, з чим я до тебе прийшла... Я твоєї мами не знаю, та мені досить сего, що я чула про неї. Віддам їй сина. Бірда, твій краян, випустить тебе. Та ще не зараз, бо мій батько не любить відступати від воєнних звичаїв. Як хочеш спасти себе, то мусиш з замку викрастися в ночи. Бірда поможе тобі. Спустить до фоси драбину і покаже, в котрім місці.

Звернувшися до Бірди, Олена сказала:

— Виведи мене відси. Потому вернися і здоймии з нього заліза. Покищо, замкни його назад на ключ, щоби нетерпеливістю не попсував собі. Готов утікати зараз в білу днину. Замкові побачили би його і, очевидно, спіймавши повісили би. Випустиш аж в ночи і нехай іде з Богом!

Бірда вийшов з Оленою, замкнувши двері на ключ. Обоє пішли до Розворовського і Нестора. Повторили їм розмову Олени з Асланом.

— Я гадаю, — промовила Олена, — що той Татарин не буде обманювати нас. Як не згодиться помогти, то скаже. Як згодиться, то не эмикитить і не зрадить.

— І я так думаю, — додав Нестор. — Тепер лиш не знаю, хто про решту повинен балакати з ним. Я, чи Бірда, чи ми оба.

— Міркую собі, — перебив Бірда, — що я зачну. Ти будеш стояти під дверми на підслухах. Як би я лиш повторив тобі його слова, сказані ним до мене, то ти, не почувши яким голосом він се або те сказав, міг би не гаразд зрозуміти його думку, або не зрозумів би сего, чого нема в слові, а буває в голосі. Аж моя розмова з ним покаже, чи й тобі треба побалакати з ним і як балакати.

Пішли оба. Нестор лишився перед дверми Асланового льоху, Бірда увійшов до середини. Спускаючи Аслана з ланцюхів, сказав:

— Вже знаєш, що випущу тебе аж цілком смеркнеться... Хочу побалакати з тобою про те, що мені прийшло до голови тепер, коли дівчина сказала мені, щоби я тебе випустив... Волю, ти так, як би вже дістав. Чи не хотів би ти ще дещо заробити?

— Як заробити? — спитав Аслан. — Може за гроші біти моїх?

— До сего ти тут цілком не потрібний. Тут є кому бити. Твої прийшли запізно, бо саме перед їх приходом нечайно звилася ціла сотня козаків. Очевидно, та сотня лишилася боронити замок. Я дав би тобі інший заробок. Заробити можеш, втікаючи відси... не сам.

— Тут є ще такі як я?

— Цілком не такі. Розкажу тобі... Та дівчина, з котрою ти балакав, знайшлася тут випадково. Приїхала з тим військом, що прийшло сюди. Приїхала з мамою і з батьком. Гадали, що ще нині відїдуть. Прийшли ваші і задержали їх тут. Дівчина дуже боїться, як тут стріляниму. Ще більше боїться її мама. Коли я вчув, що ти будеш міг відійти відси, то я погадав собі, що з тобою могли би відійти вони. Себто дівчина з мамою і з батьком.

— Яким способом?

— Зараз почуєш. В ночи в бійниці башти поставлять червону ліхтарню. То буде яка година перед північю. Червоне світло в башті звістить ваших, що ворожнеча припинена і що вони можуть прийти, щоби забрати трупи своїх. Треба тобі знати, що поле перед замком встелене татарськими трупами. Як схочеш заробити і поклянешся, що не зрадиш, зробимо так:

(Далі буде).

Мама вернулася, після тижневого побуту в свояків, додому. При вході стрічає свого нездару синка тай докоряє йому:

— Що ти не стидаєшся бігати в таких подертих штанах по вулиці?!

— Алеж, мамо, — каже син — таж я ходжу помало!

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписана членкиця від. 295 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку головному урядови нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $25, котрі месі стали великою поміччю в моїй недузі. Також дякую місцевим урядникам за їх труд. Желаю в ювилейнім часі, щоб наша дорога організація зросла в міліони членів і в маєтку, і щоб ані одна українська особа не знаходилася поза прапором У. Н. Союза, а всі як одна і один згорнулись під один прапор У. Н. Союза.

Наталія Мончак,
Акрон, О.

Я, нижче підписаний член 86 від. У. Н. Союза, складаю сердечну подяку головним урядникам нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $50, котрі мені стали великою поміччю у моїм тяжкім положенню. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Петро Вольф,
Олифант, Па.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ БЛАГ-МАН СКІНЧИВСЯ.

Большевизм московського видання обдурював довгі роки бідні маси робітництва, представляючись єдиним спасителем робітників на всім світі. Клич „Пролетарі всіх країн, єднайтеся" проти буржуазного гнету, утиску і визиску принимався дуже скоро в бідних масах, але ще скорше почав загибати, як московський червоний деспот виложив свої карти на стіл. Робітництво переконалось, що диктаторам з Москви не йде про добробут пролетарів світа, а про їх власний, і про задержання влади і задержання „одної, неділимої Росії".

Робітництво, селяни і вся біднота, котрі повірили в большевицькі кличі, переконалися, що зробили страшну помилку, за яку платять тепер голодовою смертю, накладають своїм власним життям з упадком большевицької облуди. Між біднотою витворився тепер інший клич, а це: „Пролетарі всіх країн, єднайтеся проти большевицьких деспотів, які несуть смерть усьому робітництву, які спровокували робітників по цілому світі, які знищили ідею робітничої солідарности і розбили робітничу силу".

Большевики хваляться, що деякі одиниці в їхньому раю каються за прогріхи, але не згадують за ті міліони нещасників, що жаліють і каються, що дались їм обдурити, і які готові в слушний час жорстоко на них помститись за свої кривди.

Нас, Українців, не боліло би це, який порядок завели червоні дикуни в себе в дома. Нас болить головно те, що наш нарід гине міліонами через експерименти й імперіялізм червоної Москви.

Через червяних деспотів ми стратили свою українську державу, через них вимерли поверх 5 міліонів наших братів з голоду, через них ми стратили здобутки нашої культури, через них ширеться деморалізація на Україні, через них наші маси терплять по цілому світі нужду, бо нема кому за них обізватися.

І тому український нарід мусить бути непримирним ворогом московських окупантів, і не може ніколи забути кривд нищених наших ворогів наїзників.

А щоби покласти кінець деспотизмови азійському, ляцькому й іншому на нашій землі, мусимо солідарно й могутньо піддержувати далі морально, матеріяльно й фізично революційну боротьбу в краю і всіх тих, що ту боротьбу ведуть. Цього вимагає від нас наш національний інтерес.

Визволення не принесуть нам ніякі орієнтації на сусідів, на культурників, на схід, захід, полудне чи північ. Боротьбою здобудемо волю. Тому до праці для визвольної справи, всі разом.

Г. Туркевич.

—o—

ОБОРОНЯЙМО УКРАЇНСЬКУ ЧЕСТЬ.

Як бувший жовнір Української Галицької Армії, не можу спокійно глядіти на те, що тут по Америці їздить собі спокійно Шварцбарт, убийник Петлюри, і шкалює імя Покійного, а разом з тим і українське імя та наш визвольницький рух.

Також їздить по Америці й польський генерал Галер. Всюди приймають його з великими парадами. А цеж той, що розбоєм і ошуством заняв Галичину, бо, дігнавши армію і зброю на боротьбу з большевиками, пішов проти знесиленої української армії, яка саме тоді боролася проти червоних окупантів.

Думаю, що є нашим обо-вязком в Америці, а в першу чергу є це обовязком перебуваючих тут старшин української армії, подбати, щоби в американській пресі були вияснені оті дві особи, Шварцбарт і Галер, у правдивім світлі.

Василь Нагайло,
бувший булавний У. Г. А.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

„Вифлеємська Зоря" на українських сценах у Дітройті й у Віндзор.

Заходом музично-драматичного товариства із. Миколи Лисенка в Дітройті, Міш., приготовано і виставлено прекрасну композицію проф. Е. Турули п. з. „Вифлеємська Зоря". Сам композитор занявся підготовленням мішаного хору, солістів та оркестри. В головних ролях цеї релігійної оперети виступали слідуючі аматори: М. Совяк, (архангел) М. Андрусевич, (Рахиль), А. Левкут, (смерть), В. Бугера (Ірод), В. Петрик (кобзар), І. Наконечний (дівол); Т. Петрик (начальник пастирів), В. Дідик (начальник охорони Ірода).

В орхестрі, зложеній з учеників музичної школи проф. Е. Турули в Віндзор, визначались головно слідуючі скрипачі: Франц і Володимир Мартинюки, Т. Гевусь, О. Гемба, Г. Тенесон і Е. Литвин.

Головну участь в цій виставі треба приписати мішаному хорови в супроводі орхестри, який під умілою управою дірігента вивязався зі свойого завдання по майстерськи і високо артистично.

Музика І-шої дії „Душі в Аді" і ІІ-гої дії „Кобзар", зложена на молитвах старозавітних. Музика ІІІ-тої дії „Пастирі на полонинах" нагадує різдвяні напіви наших Гуцулів-верховинців.

При кінці в живій картині „Вертеп" напричуд гарно репрезентувала Матір Божу панна А. Мартинюк і ангела панна Софія Семенюк.

Всім учасникам цеї оперети, якими були переважно члени ОДВУ, за їх труди та вивязання з своїх роль належиться повне признання, а в першій мірі проф. Е. Турулі, якого публика нагородила довгими оплесками та численними гратуляціями. Це, як для всіх учасників і аматорів, так і для самого композитора було найбільшою і найкращою моральною заплатою.

П. К.

—o—

АРНОЛД, ПА.

Про українське політичне життя громади. Два Українці в шкільній раді — один асесор.

Наше місточко мале. Мало хто знає про нього по більших містах. Доми від двох до чотирох поверхів. Місто чисте, фабрик не багато. Мешканців нараховують до 12,000, а Українців нараховують яких 160 родин. В школах учаться 2,600 дітей і є там 72 учительських сил. Осередком свідомої української частини є організація Український Народний Дім, при котрім гуртуються як старші так і молодіж.

Українська дітвора робить взірцевий поступ в школі, про що свідчить минулий рік. На укінченню вищої школи (High School) було на 80 студентів 14 Українців. На 9, що покінчили з відзначенням, було 4 Українців.

При Українськім Народнім Домі, заложено український політичний клюб, котрий бере живу участь у міських справах. Два роки тому нам, Українцям, вдалося вибрати до шкільної ради Українця, інж. Петра Малика, родом з Маганой Плейн, Па., котрий занимався будівництвом. Його вступ до шкільної ради з найбільшим числом голосів був сілю в очах старих політикерів. І йому треба було бути одному проти шістьох.

Минулої осени, то є 1933 р., Українці рішили післати конечну поміч в шкільній раді інж. Маликови і примусили нашого знаного бизнесмена, д. Івана Федана, взяти участь у виборах. Вислід був, що наш кандидат Федан здобув найбільше число голосів з усіх кандидатів, котрі кандидували на ріжні уряди в місті. Тут ще дуже важне те, що ми здобули пять позицій в урядах для людей, котрі для нас працюють і трох до ради шкільної. де при реорганізації уряду дня 4. грудня м. р. інж. Малик зістав вибраний головою шкільної ради. Також треба згадати і за гром. Івана Твердохліба. В молодих роках той Українець здобув уряд асесора.

Вислід виборів підніс нашого духа. Наша молодіж почуває себе на голову вищою, бачучи, що вона належить до народу, котрому не тільки свої, але і чужі довіряють і котрого шанують.

Щоби повести організаційну працю ширше, наше місто перевело в себе спис Українців. Родин (фамілій) є 160, — разом 320 осіб. Дітей від 1-го року до 5 маємо 61, від 5 до 10-го 95, від 10 до 15-го 137, від 15 до 20-го 96, від 20 і вище 57. Самотних маємо 14 осіб. Разом всіх Українців в Арнольд, Па., є 780 душ.

Вся організаційна праця виходить з Українського Народнього Дому. Наша молодіж зорганізована в атлетичних і драматичних кружках. Щоби познакомитися з Українцями поза нашим містом, конечність вимагає зорганізувати Українців в цілім Вестморленд повіті, а також з цілої Пітсбурської околиці, в котрій живе коло сорок тисяч Українців.

Я від себе возьмуся за працю зорганізувати наш повіт, Westmoreland County, де маємо міста: Monessen, Jeannette, Lattrobe, Apolo, Alexandria, Vandegreeft, Leechburg і багато менших місцевостей.

Нашим обовязком є поставити Українців на рівні з іншими народами і, здобути кілька позицій в повітовій раді.

Петро Кузьмиха.

„СВЯТО" ЛЕНІНА.

Ви ще не були на „святі", влаштованім у честь Леніна? Ні? Зле, громадяни, дуже зле, що ви не інтересуєтеся великими українськими людьми. Бачите, ви ще несвідомі, що треба таку велику річ, як примірoм Леніна, святкувати. А може ви думаєте, що Ленін то якийсь пеньок з часів Перуна? Де там, історія зовсім коротка: Во время оно — зніс німецький жидок Маркс в Англії комуністичне ячечко... І з того, бачите, ячечка виклювався косоокий Кіргіз-Ленін. Ленін сам, виріс, зробився квочкою-зазульокою, що також зносив ячечка, але їх не висиджував, а підкидав другим... у гніздечка. Таких ячеок наніс він у Швайцарії, Німеччині, Польщі, Росії і в Америці... Ячечка ті були переважно запортки і багато з них пропали, одначе з деяких виклювалися безрогі чорти, бо щож із запортка ліпшого виклюватись може? Такі ячечка притащив хтось і в Канаду і тут з них виклювалось те саме насіння, що в Росії, одначе канадійські запортки були старі і так смердючі, що сотворіння, які з них вилізли, не мали сили... Поки таким чортикам-куряткам посилала Росія поживу-ікру, вони животіли, а як те урвалось, — вони зниділи, а залізши без квочки в городець пані Канади, наробили шкоди, якої вона не схотіла дарувати і, звязавши крильця головним когутикам, замкнула їх у кліточку. Таке саме зробили й інші господарі державних городців (Крім Росії, де була квочка), а найгіршим показався Гітлер. Він усяких тих когутиків з червоними гребінцями розполохав і порозганяв на всі сторони світа так, що їх ніяка комуністична квочка до купи не скличе.

В Канаді ходять ще деякі когутики самопас, ховаючись перед очима людей, яким шкоду роблять, та всетаки деколи збіжаться в куточок згадати свою квочку-Леніна півголосним: ціп! ціп! Оноді збіглися такі сироти-курята влаштувати свято в память Кургіза-Леніна. Когутики, про яких говорю, майже самі українські (!) і навіть „величали" Леніна українською мовою!

На естраду вийшов один зі старших червоних когутів із вступною промовою:

— Товариші! Сьогодня у нас велике свято; таке велике, що всі свята, які є записані в робітничому календарі, є нічим у порівнанню до сего великого „свята" Леніна...

Так говорив комуністичний когут-безбатченко... А Українці сиділи і слухали довгої історії про збавителя робітничої кляси, що закував ту клясу в кайдани, що ненавидів цілою азійською душею ту сіру масу, яка вміла „їсти, спати і плюндрувати" — як сам нераз говорив — і... плескали... Думи їх, сповиті туманом, не думали, не відріжняли того, що когут хвалив зовсім їм чужого чужинця, який не тільки робітничій клясі, але взагалі нікому нічого доброго не зробив, а навпаки, поробив з людей диких звірів, шакалів таких, яким сам був. Слухачі взагалі промовця майже не слухали, бо ті викладі, ті промови їм ухами так вже наляглися, що кождий з них знав промову напамять. Вони нетерпеливо очікували кінця, щоби грімко плеснути, по модному...

На сцені стояв на підвищенню портрет дикого ювилята, загорнений у кров помордованих у підземелях міліонів невинних людей, і сверлував своїми косими очима поміж товпою, немов шукаючи нових жертв, які радо повів би на муки...

Ревнув хор: „Повстаньте, гнані і голодні!"...

Так, цей гимн, з деякими змінами, якраз пасував до сучасної страшної хвилі, коли голод десятку населення... Повстаньте, гнані і голодні! Зірвіть маску-полуду з очей, жбурніть крівавим портретом об стіну, щоб у дребезги розсипався, щоб так розсипалась і основа його пекольного царства! Повстаньте, гнані і голодні, там, на Великій Украйні, нагодуйте сталю й оловом своїх катів, бо „час відплати настав!" Платіть зараз, не майте пощади, поки у вас ще серце наповнене гнівом народним!

Слухаючи співу і тих слів, я зрозумів, що гимн цей є актуальним під теперішню хвилю на Великій Україні. Бо колиж ті робітники і селяни були більше голодні і гнані, як не тепер?... Яких гірших катів вони колинебудь мали? Яка будучність перед ними?... Повстаньте, раби! Зітріть катів на порох, бо час відплати надходить. Оберніть слова пісні в діло!

Вбігло „жовтеня" з піснею:

„Розвивайся, пісне,
зацвітай весною
І навколо блисни
сміхом перемог;
Ми такі ще юні
І такі завзяті,
Бо прийшли на свято,
свято перемог"...

Я сидів і думав, мов крізь сон: Ще не пора на свято перемоги... ще не пора... Чи відчувають ті люди тягар, який тяжить сотнаровим камінем на їхніх душах? „Ми такі ще юні і такі завзяті", — шуміло мені, — ми такий молодий нарід, як та дитина, котру мати водити мусить за руку, щоби де не впала, а нас... хто не хоче, той водить, хоч завзяття нам не брак... Ціла Европа заступалася колись нашими грудьми, ми львами билися за інтереси чужих, а за себе постояти не вміємо... хоч юні ми і завзяті... Та прийде час... недалекий час...

Я вертався зі „свята" підбадьорений і ніби душевно відсвіжений, бо зрозумів усе. Нарід той, що сидів поруч зі мною, він наш: це наші добродушні мужики, а тепер робітники, задурманені, затовчені кіргіськими проводирями. Вони, ті „нерозумні діти", про яких говорив Шевченко, обороняють чужі інтереси зі звичка, а звичка та у нас традиційна...

Портрет на сцені виставлений був на глум перед українські очі, щоб ми бачили і затямили добре риси лиця того, що нам зготував неволю, вигнання, кайдани, голод... Він сторчав на сцені, як алегорія зла і в нього було вплелених двісті пар очей, у яких пробивалася ненависть...

Інтернаціонал дав нам до зрозуміння, що Українцям досить забави в інтернаціонали! Час про себе подумати, стерти катів і їхніх помічників на порох і порох той розвіяти очертами...

„Жовтеня" — співало пісню перемоги червоної душі над рабською низькою душею несвідомости.

Я бачив і відчув інстинктовно, що людям, які сиділи обабіч мене, бракує національного запального, щоби їхні серця спалахнули любовю до України. А бачив, що очі їх закриті темною заслоною, яку обовязком нам, націоналістам, з їх очей скинути треба. Нам треба кинути між них промінь безкорисної любови до волі, до свободи, до самостійности. Нам треба переконати їх, що їхні провідники торгують своєю честю, а їхніми душами на нашу власну загибіль. Переконати треба нам їх, щоби взяли українські роб-доми в свої українські руки і працювали в користь свого народу та безталанної батьківщини.

Час зробить своє... і когутики з червоними гребінцями звідуться...

(„Український Голос").

С. Курилів.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Коляда від. ч. 2. „ОДВУ", від. ч. 28. „Синів України" і від. ч. 46. на визвольну боротьбу, інвалідів і Рідну Школу.

Ходили з колядою Семеновський, Семочко, Карпінський, Кордик, Доманчук, Ліхтер, Павісяк, Островський, Пилат, Ґлух, Гаврилюк і Тобак. Ліста Семочка: по $5: Г. Дідик і В. Паньків. По $4: Кооперативний ресторан. По $3: Й. Пещ. По $1.: Семочко, Геранович, Пилат, В. Музика, Ґудз, Стефанюк, пані Турус, Левицький, Кучер,; по 50 центів: пані Семенюк і пані Сидорик. Разом $27.00.

Ліста Кордика: д-р І. Смук $5. По $2.: Семків, І. Риза, В. Ченькі, М. Лесько, Петро Костерка, В. Пелехович, Гр. Білецький, Бойчук, Костів і П. Баґрій. По $1.: Кордик, А. Булка, Часюк, Карпінський, Лучків, Опихайний, Лоханський, Павісяк, А. Кохановський, Кулиняк, Ґлух, Гаврилюк, Водварчук, пані Оріновська, Я. Семчишин, Забіяк, Коваль, Візняк, Заґурський, Могилюк, Василовський, Сабор, Михаїв, В. Великий, Зелінка, І. Баґрій. Разом $51.00. Видатки на ґазоліну $4.95, на похорон Романова $3., книжочка 20 центів. Видатків разом $8.15, остається $42.85.

Ходили з колядою: О. Любас, Колісник, Штайн і Мельник.

Коляду дали по $2: д-р Ґайович. По $1: Любезний, Д. Музика, Ґвоздь, Ґой, М. Гарас, Татомир, Білянський, Кваснишя, Гнатишин, Машталь, Кашуль, Бут, Кулик, Кликун, по 50 центів: Й. Гарасим. Разом $16.50, розхід $1.73, остається $14.77.

Коляда з Гарвей, Ілл., Фенікс, і Бори-сайд. По $2: Н. Гуцул, А. Кухарський, І. Кріль, М. Бойко; по $2.50: Іван Миленький і М. Чорняк. По $1: Устиянович, Макарик, Дмитраш, Врублїцький, Т. Тарандій, Ґрабось, Н. Шклер і Юрій Небор. По 50 центів: Бубен, Луґаш, Карнофіль. Разом $20.50.

На Савт Сайді коляду зложили слідуючі: Е. Ковалик $3. По $2: В. Тимчук, Г. Ґарасим, Д. Кошиль, І. Кіт, І. Радик, В. Демцьо, К. Кріль, С. Брудний, Д. Шумовський, Т. Яремцьо, Т. Миньо, В. Гринишин, А. Партика, М. Томашевський, І. Побуцький, $1.15 дрібними датками гості у пана Семирака. По $1: І. Ковалишин, В. Кнотек, В. Рапак, П. Щербатий, М. Ґрей, Ленартович, І. Ващук, П. Чубатий, А. Малюта, М. Обиочинський, С. Желіско, С. Іванів, І. Юрчак, Н. Сивинський, І. Бордахівський, Д. Генсьорський, А. Трусяк, І. Сніданко, І. Погребний, К. Кукура, О. Олешко, П. Дутканич, Й. Стефанов, С. Пітула, В. Демко, М. Кіт, В. Федор, А. Фоца, Г. Олешко, пані Катерина Ковалик, І. Ґіжовський, В. Кочерепа, М. Давидяк, пані Юлія Чорній, М. Ковальчик, М. Маздяк, В. Ярмула, І. Ларсон, Гр. Марко, А. Крупяник, І. Цейда, Д. Єндзьо, Д. Горинь, Т. Максимюк, М. Кріль, І. Костевич, К. Ганяк, І. Семирак, п. Катерина Чорняк, І. Чайка, Г. Олешко, В. Саґан, М. Гуменяк, С. Юрчак, Д. Гарасим, М. Гірняк, Г. Абрамик, Д. Ґіжовський; по 50 центів: П. Івасюк, К. Пирович, Й. Ґіжовський, М. Кобилецька, Александра Лешин. Від. ч. 46. заколядував разом $118.15. Розходи на ґазоліну $6.00. Остається $112.15.

Коляда з цілого Шікаґа разом з околицями від трох відділів „ОДВУ" виносить разом $196.35, котру то суму вислано до краю через Обєднання з призначенням на інвалідів $10, на Рідну Школу $10, а решту на боєвий фонд.

Іван Побуцький.

—o—

КОГУС, Н. Й.

На „Просвіту".

Братство св. ап. Петра і Павла, від. 57. У. Н. Союза, зложило $5 на Т-во „Просвіта" у Львові. Гроші вислано через Обєднання.

Д. З.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN CONCERT GIVEN FOR COMPOSER

One of a series of concerts by the United Ukrainian Choruses to make possible the publication of the works of Michael O. Hayvoronsky, Ukrainian composer, was given yesterday afternoon at Holy Trinity School auditorium. More than 600 attended. Most of the compositions heard were by Mr. Hayvoronsky.

Sponsored by the combined Ukrainian societies of Yonkers, the concert was conducted by Michael Fatiuk, director of the Boyan Choir of St. Michael's Ukrainian Church. A mixed chorus consisted of 300 mixed voices. Paul Yatzko, Theodore Kaskiw, Shustykevich and Miss Ann Duchinsky sang solos. A violin solo was played by Miss Luba Kaskiw. Miss Rose Wandziliak played piano accompaniment.

Mr. Kaskiw spoke on the work of the composer.

The Rev. Maximilian Kinash, pastor of St. Michael's Ukrainian Greek Catholic Church, welcomed the singers from the metropolitan district.

The committee in charge consisted of Basil Mondzi, chairman; assisted by Stephen Serdynski, Andrew Wolk and Michael Kablack.

(The Herald Statesman, Yonkers, N. Y., Feb. 26, 1934).

Діти.

Малий Юрчик: Олю, ти хотіла би бути моєю жінкою?

Оля: О, ще й як!

Юрчик сідає на піску, простягає ногу тай каже: — То визуй мені черевики!

RADIO.

В неділю рано, в годині 8.30, зі стації W.I.N.S., 1180 kc., буде програма Сурми п. з. „СІЧОВІ СТРІЛЬЦІ ВІДХОДЯТЬ З ЗАКАРПАТТЯ НА МАКІВКУ" і продовження скечу „Василь і Маруся".

Музичну програму виповнять Сокільська оркестра з 17 осіб. Стрілецькі пісні буде співати квінтет під проводом М. Скоробогача, а церковні пісні відспіває хор з Української Церкви з 14-тої улиці. Закарпатського священика грає Іван Сікура (з Закарпаття). Накрутіть своє радіо в годині 8.30 рано та пригадайте собі троха рідної історії.

П. С. Стація W.I.N.S. міститься під ч. 116 Іст 58-ма улиця в Ню Йорку. Кождому членови У. Р. П. Сурми вступ до студія вільний.

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

(58)

На вид княжни двораки встали. Тільки король сидів. „Ходи ближче, Джанзаро," сказав він, „і дивись на того дивного великана, про котрого Вельторисмакусіяни говорили більше, ніж про самого короля". Княжна перейшла через кімнату та станула просто перед Тарзаном, котрий стояв із заложеними на грудях руками, з виразом повної рівнодушности на своїм лиці. Він подивився на княжну та бачив, що вона була дуже гарна.

Княжна була майже перша жінка, котру він бачив від довшого часу. Її риси були неначе виточені без скази, її мягке, темне волосся було дуже гарно причесане та прикрашене діямантовими оздобами, а її шкіра була ясна й мягка, як шкіра бросквині. Вона була одіта в якусь пристаючу до тіла матерію, що лицювала княжні в батьківськім домі. Тарзан подивився в її чорні очи, шукаючи в них показчика її вдачі.

—o—

Він пригадав собі, що це була жінка, з котрою хотів подружитися його приятель, князь Комодофльоренсал, та зробити її королевою Трогандальмакусіянів. Він побачив, що її ніжні брови стягнулися гейби від гніву. „Що сталося цій бестії?" — сказала княжна. „Чи він з дерева?" „Він не говорить ніякою мовою, і не розуміє ніякої", відповів батько. „Він іще не видав ні одного звука, відколи його взяли в полон". „Мерзкий дикун", сказала княжна. „Я заложуся, що знайду спосіб, щоби він видав звук, і то скоро". І з тими словами вона схопила маленький штилет із-за свого пояса та вдарила ним Тарзана в руку.

Зробила вона це так скоро, що всі свідки були заскочені її кроком. Але слова, які вона сказала перед своїм учинком, були достаточною осторогою для Тарзана. Він не міг уникнути удару, але міг здержатися від окрику, не даючи їй тим чином такого вдоволення, якого вона шукала. Як Тарзан не видав із себе ні одного звука, княжна, дуже люта, хотіла вдарити ще раз, але король промовив до неї гостро: „Досить того, Джанзаро! Ми не хочемо, щоби яке лихо сталося цьому невільникови".